

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Ψάχνοντας τη βιώσιμη πόλη

Επιμέλεια: Στράνταρη Ολυμπία, Φιλολόγος

Τι όμορφα που είναι να περπατάς στην πόλη που ζεις, μεγαλώνεις κι αγαπάς!

Η Θεσσαλονίκη είναι η πόλη της καρδιάς μας και κάθε τι που την κάνει ομορφότερη μας γεμίζει χαρά. Από εμάς τους ίδιους βέβαια ξεκινά η προσπάθεια διατήρησης του ωραίου, βελτίωσης και ανακαίνισης του παλιού, αλλά και η απομάκρυνση της ασχήμιας. Από τη δική μας προσπάθεια αναγνώρισης του περιβάλλοντός μας, ξεκινά και η αναζήτηση της βιώσιμης πόλης μας.

Σε μια τέτοια αναζήτηση μπήκαμε **3 καθηγήτριες και 30 μαθητές/τριες** των δύο προγραμμάτων του σχολείου μας («**περιβαλλοντική ομάδα**» και «**πολιτιστικό πρόγραμμα**»). Με την οργανωμένη συνδρομή του **ΚΠΕ Ελευθερίου- Κορδελιού** και τον συντονισμό από τον κ. Γιώργο Υφαντή και την κ. Νικολέτα Ριφάκη αλλά και την ταυτόχρονη συμμετοχή φοιτητών Αμερικάνικου Πανεπιστημίου και φοιτητριών του Παιδαγωγικού τμήματος του ΑΠΘ, ξεκινήσαμε τη διαδρομή μας από το σημείο αναφοράς της πόλης μας, τον Λευκό Πύργο και με ενδιάμεσους σταθμούς την Πλατεία Τσιρογιάννη, την Πλατεία Φαναριωτών, τον Ρωμαϊκό Ιππόδρομο και την οδό Τσιμισκή, καταλήξαμε στο Ανάκτορο του Γαλέριου, στην Πλατεία Ναυαρίνου.

Οι δραστηριότητες είχαν ποικιλία, δημιούργησαν ερωτήματα, μας βοήθησαν να κοιτάξουμε με διαφορετική ματιά την πόλη και να προβληματιστούμε για το πόσο βιώσιμη είναι μια φοιτητούπολη με τόσο μεγάλη ιστορία, μνημεία και ελάχιστους ανοιχτούς χώρους στο κέντρο της.

Η μεθοδολογία που ακολουθήσαμε ήταν: αρχικά μια ομαδική γνωριμία μεταξύ μας και με το θέμα μας, χωρισμός σε ομάδες για την καλύτερη λειτουργία της έρευνας, χρήση τεχνολογίας για ενδεικτική αναζήτηση στοιχείων και παρουσίαση στο σύνολο των συμμετεχόντων των συμπερασμάτων της αναζήτησής μας.

Η ομαδική δουλειά έφερε αρκετά αποτελέσματα, όπως φαίνεται παρακάτω. Το κέρδος μας θα είναι αν κάποιος από τους σημερινούς «ερευνητές» του προγράμματος, γίνουν οι ενεργοί πολίτες του μέλλοντος που θα επιφέρουν τις απαραίτητες αλλαγές για μια βιώσιμη πόλη.

1^η δραστηριότητα: Λέξεις που μας έρχονται στο μυαλό όταν ακούμε τη λέξη Θεσσαλονίκη

Δέντρα, θάλασσα, ήλιος, αέρας, πράσινο, Θερμαϊκός, περιστέρια, Σείχ-Σου, λιμάνι, ομορφιά, πάρκα, πράσινο, ΑΠΘ, ΟΑΣΘ, Καμάρα, Λευκός Πύργος, Μέγας Αλέξανδρος, ΠΑΟΚ, Αριστοτέλους, Πόλη, Μέγαρο Μουσικής, Βασιλική Θέατρο, Αυλαία, Αρχαιολογικό Μουσείο Αριστοτέλους, Κάστρα, Πανεπιστήμια, Συναυλία, Μνημεία, τοξικότητα, Τσιμισκή, One Salonica, Ναυαρίνου, Cosmos, πλοίο, πίτσα Ναυαρίνου, μπουγάτσα, άστεγοι, ευρώ, κουλούρι Θεσσαλονίκης, εμπόριο, μαγαζιά, ανεργία, πορεία, πορείες, Μητσοτάκης, κυβέρνηση, Δικαστήρια, Αστυνομία.

Μήπως έχετε να προσθέσετε κι άλλες λέξεις;

Κι αμέσως σκαρώσαμε και τις πρώτες μας ομαδικές δημιουργίες:

- «Πήγα βόλτα στο Λιμάνι και κοιτούσα τον Θερμαϊκό, τρώγοντας μπουγάτσα. Ύστερα έπεσα σε ένα δέντρο και με κουτσούλισαν περιστέρια.»

Μήπως θα έπρεπε να τα εξαφανίσουμε τα δέντρα και τα περιστέρια;;;
Όχι, βέβαια! Αυτά είναι η ζωή της πόλης.

- «Η Θεσσαλονίκη είναι μια όμορφη πόλη γεμάτη πάρκα, με δέντρα και πολύ πράσινο. Δεν λείπουν τα θέατρα και τα μουσεία, όπως το Βασιλικό Θέατρο και το Αρχαιολογικό Μουσείο. Επίσης στην οδό Τσιμισκή υπάρχουν πολλά μαγαζιά. Τέλος, γίνονται πολλές πορείες λόγω ελλείψεων.»

Ενδιαφέρουσα πόλη. Μήπως θα θέλατε να την περπατήσετε και να την εξερευνήσετε;

- «Μια μέρα πήγα εκδρομή στο κέντρο της Θεσσαλονίκης και επισκέφθηκα τον Λευκό Πύργο, την Αριστοτέλους, το Λιμάνι, τον Θερμαϊκό κόλπο και τέλος τα Κάστρα. Πέρασα υπέροχα!»

Περπατώντας είναι φανταστικά, με το ανοιχτό λεωφορείο όμως είναι ...αναπαυτικά!

- «Παίρνω τον ΟΑΣΘ, βάζω ευρώ, κατεβαίνω καμάρια και μυρίζω τη θάλασσα. Ο ήλιος με στραβώνει και πέφτω μέσα. Προσπαθώ να ξεφύγω αυτούς που πουλάνε βραχιολάκια για 2 ευρώ ... και τα περιστέρια μου τρώνε το φαγητό!»

Ας πρόσεχες!!!

- «Ο Μητσοτάκης αποβιβάστηκε στην πόλη μας, Θεσσαλονίκη, με ένα πλοίο της γραμμής. Ήρθε να ζητήσει οικονομική βοήθεια από τον πρόεδρο του ΠΑΟΚ, Ιβάν Σαββίδη. Η συνάντηση έγινε στην πλατεία Αριστοτέλους. Αυτός είναι και ο λόγος που ο ΠΑΟΚ χάνει από την ΑΕΚ.»

Ας είμαστε Φίλαθλοι πάνω απ' όλα... και μακριά από οπαδική βία..

- «Κατεβαίνουμε στην πόλη με πορείες και δημιουργούμε τόσες ιστορίες. Στη φοιτητούπολη υπάρχει χαρά, αλλά τους φοιτητές, σταματάνε τα περιπολικά. Δίπλα στον Θερμαϊκό γίνονται συναυλίες, για να υπερασπιστούμε το νερό και να κάνουμε φίλιες!»

Υπέροχη ρίμα, από παιδιά με φαντασία!

2^η δραστηριότητα: σε μικρότερες ομάδες αναζητήσαμε στοιχεία, περπατώντας σε άλλα «μονοπάτια»

- **Ιχνηλατώντας την ιστορία:** Καθώς περπατάμε παρατηρούμε και καταγράφουμε ίχνη της ιστορίας της πόλης. Αντλούμε στοιχεία από το ίδιο το μνημείο, το τοποθετούμε στην ιστορική του περίοδο και καταγράφουμε τη χρήση του άλλοτε και τώρα. Σε τι κατάσταση είναι; Πώς επιδρά στους ανθρώπους σήμερα;(**Λευκός Πύργος, Πλατεία Φαναριωτών, Νέα Παναγιά, Ιππόδρομος, Γαλεριανό Ανάκτορο**)

- **Ελεύθεροι χώροι- χλωρίδα και πανίδα στο κέντρο μιας βιώσιμης πόλης:** Με τη βοήθεια της τεχνολογίας εντοπίζουμε και καταγράφουμε τα περισσότερα είδη χλωρίδας και πανίδας του κέντρου. Συμπέρασμα; Ελάχιστα είδη μπορούν να επιβιώσουν στο κέντρο. Η νέα πληροφορία που μας εντυπωσίασε ήταν **Τα 5 αιωνόβια πλατάνια της πόλης και ο σχεδιασμός της πόλης μετά την πυρκαγιά του 1917 με ανοιχτούς χώρους, για να βλέπεις ουρανό...**

- **Ηχορρύπανση** στο κέντρο της πόλης: Καθώς μετακινούμαστε, σταματάμε σε διαφορετικές θέσεις και μετράμε με το ειδικό όργανο, το υψηλότερο επίπεδο ήχου και το χαμηλότερο αντίστοιχα. Συμπληρώνουμε πίνακα με τις μετρήσεις μας. **(Δυστυχώς ο θόρυβος είναι πολύς και η ενόχληση έντονη στο κέντρο της πόλης.)**
- **Μετακίνηση:** Είναι όλοι οι δρόμοι ίδιοι; Τι τύποι οχημάτων πλεονάζουν; Τι προβλήματα αντιμετωπίζουν οι πεζοί; Συμπληρώνουμε λεπτομερείς πίνακες με στοιχεία που δείχνουν μια πόλη με μεγάλη χρήση οχημάτων που προκαλούν ρύπανση.

3^η δραστηριότητα

Φτάνοντας στο τέλος της διαδρομής μας, ή κάθε ομάδα έγραψε ένα μικρό άρθρο για τη μικρή μας ωριαία δημοσιογραφική αναζήτηση.

Αξιοθέατα και ιστορικά μνημεία της Θεσσαλονίκης

Το πρώτο και πιο γνωστό μνημείο που συναντάμε στη Θεσσαλονίκη, είναι ο Λευκός Πύργος. Ο Λευκός Πύργος κατασκευάστηκε το 1530, κατά την Οθωμανική εποχή και λειτουργούσε για πολλά χρόνια ως φυλακή. Λέγεται πως ήταν κόκκινος από το αίμα των κατάδικων φυλακισμένων, ωστόσο βάφτηκε στη συνέχεια λευκός με ασβέστη από έναν κατάδικο που του χαρίστηκε η ζωή. Το επόμενο μνημείο που συναντάμε είναι το ανάκτορο του Γαλέριου, το οποίο διέθετε μεγάλη αυλή και αίθουσες υποδοχής, καθώς στη συνέχεια μετατράπηκε σε πλατεία. Σε μια Θεσσαλονίκη γεμάτη πλατάνια, μπορείς να γνωρίσεις την πλατεία των Φαναριωτών καθώς και την Εκκλησία της Νέας Παναγιάς που χτίστηκε την Βυζαντινή εποχή.

Η Φύση στην πόλη της Θεσσαλονίκης

Αρχικά πήγαμε στον Λευκό Πύργο όπου κάναμε μία ομαδική δραστηριότητα. Στη συνέχεια, επισκεφτήκαμε την Πλατεία Τσιρογιάννη στην οποία κάναμε διάλειμμα. Έπειτα περάσαμε από τον Ιππόδρομο και φτάσαμε στην Πλατεία Φαναριωτών. Η δραστηριότητα που μας άρεσε ήταν αυτή που αναγνωρίζαμε τα φυτά και τα ζώα μέσω μιας ψηφιακής εφαρμογής. Αμέσως μετά, φτάσαμε στην Πλατεία Ναυαρίνου και είδαμε το Γαλεριανό Ανάκτορο. Μας άρεσε πολύ η εκδρομή και συμπαθήσαμε τους Αμερικανούς φοιτητές.

Ελεύθεροι χώροι

Σήμερα επισκεφτήκαμε κάποιες από τις πιο γνωστές πλατείες της Θεσσαλονίκης. Ξεκινήσαμε από τον περιβάλλοντα χώρο του Λευκού Πύργου, οποίος έχει πολύ πράσινο, είναι καθαρός και κατάλληλος για να περάσεις χρόνο με τους φίλους σου. Έπειτα, πήγαμε στην Πλατεία Τσιρογιάννη, με τα πολλά ξύλινα κόκκινα παγκάκια. Σχεδιάσαμε με τον δικό μας τρόπο την πλατεία, δίνοντας ιδέες για δραστηριότητες και γηπεδάκια για παιδιά. Στη συνέχεια πριν φτάσουμε στην Πλατεία Φαναριωτών, μάθαμε για ένα πλάτανο 235 ετών. Στην Πλατεία Φαναριωτών μιλήσαμε για παλιά και νέα κτήρια, για την πυρκαγιά που είχε ξεσπάσει το 1917 και είδαμε τα ερείπια από τον Ιππόδρομο. Τέλος, μιλήσαμε για το ανάκτορο του Γαλέριου στην Πλατεία Ναυαρίνου. Η παρατήρηση γύρω μας, μας οδήγησε να κάνουμε συγκρίσεις με τον δικό μας Δήμο (Δ.Ε. Πεύκων) και να νιώσουμε αρκετά χαρούμενοι για τον δικό μας τόπο.

Εξερεύνηση της Θεσσαλονίκης

Σήμερα περάσαμε μια ημέρα βλέποντας τα αξιοθέατα της Θεσσαλονίκης. Αρχικά, στην πρώτη στάση συναντήσαμε το πιο γνωστό αξιοθέατο της πόλης, τον Λευκό Πύργο, ο οποίος έχει ύψος 34 μέτρα. Στη συνέχεια, στο ίδιο μέρος είδαμε την Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, η οποία λειτουργεί ως θέατρο. Έπειτα προχωρήσαμε προς την πλατεία Φαναριωτών, όπου ξεχωρίσαμε την Εκκλησία της Νέας Παναγίας, η οποία έχει Λαμπρό τρούλο. Επιπλέον είδαμε τον παλιό ναό της Ροτόντας που πλέον λειτουργεί ως μουσείο. Τέλος, βορειότερα από την πλατεία Ναυαρίνου διακρίναμε το μνημείο της Καμάρας.

Η μετακίνηση στην πόλη

Σε αυτήν την έρευνα παρατηρήσαμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό ανθρώπων κινούνται με τα Μηχανικά Μέσα Μεταφοράς, αντί να περπατάνε. Επιπλέον η έλλειψη ποδηλατοδρόμων αποθαρρύνει τη χρήση ποδηλάτων στους δρόμους. Επίσης η ένταση στους δρόμους δημιουργεί αρνητικά συναισθήματα. Τέλος τα περισσότερα ΙΧ κινούνται μεταφέροντας μόνο τον οδηγό, προκαλώντας περισσότερα καυσαέρια και ρύπανση του περιβάλλοντος.

Ηχορρύπανση στο κέντρο της πόλης

Λέγεται ότι πάνω από 55 decibel υπάρχει ηχορρύπανση. Εμείς μετρήσαμε την ηχορρύπανση σε διαφορετικά σημεία, από δύο φορές, για να βγάλουμε μια ασφαλέστερη μέση τιμή μέτρησης. Το συμπέρασμα που βγάλαμε είναι ότι στην Οδό Γούναρη οι τιμές κυμαίνονται από 64.9 μέχρι 99.7. Κυρίως η ενόχληση υπάρχει από την κίνηση των αυτοκινήτων και τον πολύ κόσμο που κυκλοφορεί.

Από τη συζήτηση που ακολούθησε καταλάβαμε ότι μια πόλη για να είναι βιώσιμη, χρειάζεται ενεργούς πολίτες που παίρνουν μέρος στις αποφάσεις διαμόρφωσης, διεκδικούν αυτά που κάνουν τη ζωή τους ασφαλέστερη και ομορφότερη, αλλά πρώτα από όλα μαθαίνουν να παρατηρούν και να αγαπούν την πόλη τους.

Οι υπεύθυνες καθηγήτριες: Τζικούδη-Παπαγεωργίου Χρύσα, Ίγγιλη Λίνα, Στράνταρη Ολυμπία
Οι μαθητές/τριες που συμμετείχαν στο πρόγραμμα: Λαζαρίδου Δωροθέα, Μάνιος Δημήτριος, Μάνος Γεώργιος, Μελαχρίδης Κωνσταντίνος, Μόλλιος Νικόλαος, Μπλέτσας Άγγελος- Ιωάννης, Μπουλούσης Ιωάννης, Παπαπέτρου Ευδοκία, Ρουμελιώτης Ορφέας, Σταθόπουλος Μανώλης, Τενέντες Περικλής, Τζαβέα Μυρσίνη, Τοπαλίδου Αλίκη, Τσιάμη Παναγιώτα, Χάλμπα Μαρία, Βαβλιάκη Αναστασία, Βοζανά Άννα, Γαλλιλαίου Κων/να, Γιοβανούδη Βασιλική, Γκέγκα Γεωργία, Ζηρού Ειρήνη, Καλαϊτσίδου Κων/να, Καρακατσάνη Ελένη, Σαββίδου Νικολίνα, Κιάνα Μαρία, Κωνσταντινίδου Κοραλία, Μασλαρινού Μαριάννα, Μαστραγγελή Μαρία, Σαρίκα Ραφαέλα, Χοροζίδου Δήμητρα